

پیست

سی

چل ...

بازی‌های خاطره‌انگیز بچه‌ها

دهی پنجاه و شصت

بازی‌های خاطره‌انگیز بچه‌های دهه‌ی پنجاه و شصت

گردآوری و تنظیم: کوثر بمانعلی

ویراستار: سیدشهاب‌الدین بدیع زادگان

چاپ اول: پاییز ۹۴

لیتوگرافی: نقش

چاپ: بهار آزادی

شمارگان ۱۰۰۰

تایپ: رقی

ناشر: نشر میهان، اصفهان، بلوار دانشگاه اصفهان، مجتمع پردیس، ۱۱

نمابر: ۰۳۱۳۶۲۹۶۳۱۰

تلفن: ۰۳۱۳۲۷۱۱۴۳

shahabzadegan@gmail.com

تمامی حقوق برای ناشر محفوظ است.

سرشناسه : تعلیم و تربیت، ۱۳۶۴ -

عنوان و نام پدیدآور : بازی‌های خاطره‌انگیز بچه‌های دهه‌های پنجاه و شصت/گردآوری کوثر بمانعلی؛ ناشر: سیدشهاب‌الدین بدیع زادگان.

مشخصات نشر : اصفهان: بهار آزادی، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری : ۱۰۸ص: مصور (رنگی)

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۲-۶۵-۳

۱۰۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست : فیا

نویسی

موضوع : بازی‌های کودکان ایرانی -- راهنمای آفرینش

موضوع : بازی‌ها - ایران

شناسه افزوده : اسماعیلزاده، بهشته، تصویرگر

رده بندی کنگره : ۱۳۹۴ ب۲ ۸ب/ب۸/۷۸/۷۲۰۴ GV

رده بندی دیویی : ۰۹۵۵/۷۹۶

شماره کتابشناسی : ۴۰۵۴۳۴۳

ملی

فرهنگ عامیانه سهمی عمیق در فرهنگ و باورهای مردم کشورها دارد، این فرهنگ را که شامل رسوم مختلف زمینه ساز و پایه‌های تربیت و زندگی اجتماعی است همان ملتی می‌سازند که خود آن را از بزرگان خویش دریافت کرد پذیرفته و با آن خو کرده‌اند. و بر این اساس در ایران ما نیز این فرهنگ به گونه‌ای شناسنامه و هویت‌مان را تشکیل داده‌است. هر چقدر از این فرهنگ عمومی و رایج و پذیرفته‌شده استفاده شود اصالت ملت در برابر نفوذ فرهنگ‌های بیگانه باارتر و آسیب ناپذیرتر می‌گردد، و به همان نسبت دور شدن از آن، ملت را در برابر فرهنگ‌هایی که قرابتی با این هویت اصیل ندارند تسلیم پذیر می‌سازد.

بازی‌هایی که در این کتاب به معرفی آن پرداخته شده گرچه برخی نیز نام و نشانی از فرهنگ سایر ملل دارد، ولی به دلیل آن که وجوه مشترکی با فرهنگ فولکلور و قدیمی ما داشته، رنگی و مایه‌ای بومی یافته‌است. کتاب تلاش دارد تا با معرفی و یادآوری بازی‌های بچه‌های دهه‌های قبل، مسیر بازیابی بازی‌های عامیانه، اصیل، پرتحرک و نشاط‌آور برداشته، تغذیه رنگارنگی در فرزندان امروزمین ما به مقوله‌ی بازی و گذران بهینه‌ی اوقات گران‌بایه‌ی آن‌ها را تحت‌الرعایت دست می‌رود و دیگر تکرار نشدنی است پدید آورد، تا به جای نشستن در گرم شدن با بازی‌های مجازی با ابزارآلات پیشرفته، وقت خویش را به بازی‌های فکری و حرکات بدنی و نشاط‌آور بگذرانند. نیز این کتاب می‌تواند علاوه بر یار و یاور مربیان مهدها و پیش دبستانی‌ها و دبستانی‌ها در زنگ‌های ورزش و استراحت - با توجه به ویژگی نثر روان و ساده‌اش - مستقیماً توسط بچه‌ها استفاده شود.

این کتاب نگرانه‌ای است از بازی‌های خاطره‌انگیز بچه‌های دهه پنجاه و شصت زمانی که بازی‌های کامپیوتری نبود، و بیشتر وقت بچه‌ها در کوچه و به بازی‌های دسته جمعی می‌گذشت. بازی‌هایی که نه هزینه‌ای برای پدر و مادر داشتند و نه نگرانی برای سلامت بچه‌ها؛ بازی‌هایی که حس مسئولیت‌پذیری و اعتماد به نفس و ازخودگذشتگی و انجام کار گروهی را در بچه‌ها ایجاد می‌کرد، باعث بیان احساساتشان می‌شد، و هوش و ذهن آنها را رشد می‌داد. بازی‌هایی که هیچ‌کس نمی‌داند، مخترع آن‌ها چه کسانی بودند. این بازی‌ها خاطره به سال‌ها پیش می‌برد، به کوچه‌های دراز و بن بست، کوچه‌هایی که هر از گاهی ماشینی یا دوچرخه‌ای از آن‌ها رد می‌شد و بازی‌های بچه‌ها را متوقف می‌کرد. زمان گذشت و کم‌کم بازی‌های ویدئویی، سگا و آتاری پیدا شد، و بعد هم رایانه بازی‌ها را جای بازی‌های ساده و بعضاً خودساخته بچه‌ها را گرفت، بازی‌هایی که نهایتاً به یک توپ و یک طناب و چند تکه چوب نیاز داشتند.

هدف از نگارش این مجموعه یادآوری روش‌های خوش بچه‌های دیروز و پدر و مادرهای امروز است، و همچنین کمک به والدین و مربیان مهدکودک‌ها جهت آموزش بازی‌های متنوع سالم و کم‌هزینه به بچه‌ها.

دو نکته را برای مربیان و والدین لازم به توضیح می‌دانم: یک این که زبان کتاب ساده است، خود بچه‌ها هم می‌توانند با استفاده از متن، بازی‌ها را خوانده و انجام دهند؛ و دیگر این که بهتر است از سلامت جسمی بچه‌ها برای بازی‌های پرش و دویدن مطمئن شوید، زیرا پرش و دویدن‌ها سندرم گاهی تشدیدکننده‌ی بعضی از بیماری‌های قلبی می‌شوند.

حسبنا... و نعم الوکیل

کوثر بهمانعلی

Email: k.beman@yahoo.com

- ۱۵ اصطلاحاتی که در بازی ها به کار می رود:
- ۱۶ نحوه ی انتخاب شروع کننده، داور، یا گرگ، یا جای ایستادن هر گروه:
- ۱۸ بازی هایی که در محیط باز بازی می شوند:
- ۱۸ آه ماهه:
- ۲۰ در تنس ده:
- ۲۰ گرگم به هوا = بالا پلندی:
- ۲۲ الک، ولک، پل و چفته:
- ۲۴ توپ چرخنی:
- ۲۶ تخم مرغ گندید = دستش بشت سر:
- ۲۸ خاله پزغاله یا خاله خارنه:
- ۳۰ خروس چنگی:
- ۳۲ زو یا علی زوووووو:
- ۳۴ شش خونه (لی لی):
- ۳۶ فاطمه - زهرا - زهره:
- ۳۸ گرگم و کله می پریم:
- ۴۰ کرپه رنگی = گرگی رنگی:
- ۴۲ وسطی:
- ۴۲ خر وسطی:
- ۴۴ هشت خونه:

۴۶.....	هفت سنگ:
۴۸.....	قلعه:
۵۰.....	استپ هوایی یا استپ آزاد:
۵۲.....	چوپ و چرخ = تدره بازی:
۵۴.....	شمع گل پروانه:
۵۸.....	تيله با گولی بازی:
۶۰.....	شبه یک شبه:
۶۲.....	بازی‌هایی که محیط بسته هم بازی می‌شوند:
۶۲.....	اسم قامیل:
۶۳.....	در حالتی که:
۶۳.....	تامی تامی اسکلت:
۶۴.....	یه قل دو قل:
۶۸.....	قایم باشک یا قایم موشک:
۶۸.....	قایم کردن:
۶۹.....	چفتک چارکش = خدک:
۷۰.....	نقطه بازی:
۷۲.....	توپ و تانک:
۷۲.....	آفتاب مهتاب:
۷۴.....	کشور بازی:
۷۴.....	گل یا پوچ:

۷۶		فرغون:
۷۶		دوز:
۷۸		شاه-دزد-وزیر:
۸۰		صندلی بازی:
۸۰		مادام یس:
۸۲		تاپ تاپ خمیر:
۸۲		نون پیار کباب پیر:
۸۴		مسابقه ۱۰ سوالی:
۸۴		گوشتی بازی:
۸۴		طباب کشی:
۸۶		پشین پاشو:
۸۶		دومینو:
۸۶		مار بازی:
۸۸		نخ بازی:
۸۸		کیه؛ کیه:
۸۸		هوپ:
۹۰		نقاشی با چشم بسته:
۹۰		آهنربا:
۹۰		تار عنکبوت:
۹۲		پرتاب توپ با پتو:

- ۹۲..... از این می ترسی؟
- ۹۳..... دختره گریه می کنه... :
- ۹۴..... سایه بازی:
- ۹۴..... آینه بازی:
- ۹۴..... یه مرغ دارم روزی... :
- ۹۶..... لی لی حوضک:
- ۹۶..... کلاغ پر:
- ۹۷..... آسیاب بچرخ:
- ۹۷..... زورو بازی:
- ۹۸..... اقل مثل تو توله:
- ۱۰۰..... قطار بازی:
- ۱۰۱..... پانتومیم:
- ۱۰۲..... سایه بازی ها: آب بازی - خاک بازی و :
- ۱۰۳..... اشعار کودکانه: